

Wojciech Lasek

Podjęmowanie w procesie karnym czynności dowodowych mających za swój przedmiot okoliczności objęte tajemnicą medyczną

Słowa kluczowe: tajemnica medyczna, tajemnica lekarska, zwolnienie z tajemnicy, świadek, oskarżony.

Streszczenie

W rozprawie doktorskiej zostały przeanalizowane przepisy prawne normujące ochronę tajemnicy medycznej i możliwość wykorzystania informacji nią objętych w postępowaniu karnym. W celu przybliżenia i zrozumienia instytucji jaką jest tajemnica medyczna zaprezentowano jej ewolucję od starożytności do dziś, wskazując zmiany jakie zachodziły nie tylko w etyce, kształtującym się prawie medycznym, ale również prawie karnym procesowym.

Następnie zaprezentowano istotę, funkcje i źródła tajemnicy medycznej w polskim prawie. Analizie poddano kwestię tajemnicy lekarskiej a tajemnicy medycznej, w kontekście tożsamości, gdyż pobieżna analiza aktów prawnych może wskazywać na ich odmienność. Omówiono także zakres podmiotowy tajemnicy medycznej, gdyż w art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jedn. Dz.U. 2022, poz. 633 ze zm.), ustawodawca wprowadził definicję legalną osoby wykonującej zawód medyczny, która może budzić problemy interpretacyjne, a zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (tekst jedn. Dz.U. 2022, poz. 1876), osoby wykonujące zawód medyczny są zobowiązane do zachowania tajemnicy medycznej. Przedstawione zostały także kwestie, mające na celu wprowadzenie do tematu rozprawy doktorskiej, takie jak: obowiązek denuncjacji osób obowiązanych do zachowania tajemnicy medycznej, udostępnianie dokumentacji medycznej oraz dyspensy od zachowania tajemnicy medycznej.

Omówiona została również kwestia dowodów w polskim procesie karnym, która pozwoliła na przejście do przedmiotu rozprawy doktorskiej, czyli wykorzystania w procesie karnym dowodów mających za swój przedmiot okoliczności objęte tajemnicą medyczną.

W kolejnym rozdziale zaprezentowano odpowiednie postępowanie z materiałem dowodowym uzyskanym od osoby wykonującej zawód lekarza albo osoby wykonującej zawód medyczny nielekarski. Pamiętać bowiem należy, że osoby wykonujące zawód medyczny

zwolnione są, w określonych sytuacjach, z tajemnicy medycznej jedynie wobec organów prowadzących postępowanie karne, a nie wobec wszystkich osób. Tak więc to po stronie tych organów leży obowiązek odpowiedniego zabezpieczenia dokumentów i protokołów przesłuchań zawierających treści objęte tajemnicą przed ich zapoznaniem się przez osoby postronne, a także zapewnienie niejawności rozprawy, gdy treści takie są ujawniane. Obowiązek ochrony prywatności pacjenta dotyczy również informacji zawartych w dokumentacji medycznej, a zawarte w niej dane wprost objęte są obowiązkiem zachowania w tajemnicy i to także po śmierci pacjenta (art. 24 ust. 3 i 6 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta). Co więcej, prawo dostępu do dokumentacji jest również wprost wymienionym prawem pacjenta (art. 23 ust. 1 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta) i tylko on jest uprawniony do wskazania innych osób upoważnionych do wglądu w jego dokumentację (art. 26 ust. 1 ustawy o prawach pacjenta).

Ostatnim omówionym elementem była możliwość ujawnienia okoliczności objętych tajemnicą medyczną przez oskarżonego. Z jednej strony jest on osobą zobowiązaną do zachowania tajemnicy medycznej (np. lekarz), z drugiej istnieje w procesie karnym dyrektywa, na mocy której oskarżony ma prawo do ochrony własnych interesów, a także prawo do korzystania z obrońcy (prawo do obrony). Nie mogąc wykorzystać informacji objętych tajemnicą medyczną w postępowaniu karnym nie mógłby w pełni skorzystać z prawa do obrony. Zaprezentowano możliwości ujawnienia okoliczności objętych tajemnicą medyczną przez oskarżonego, które jednocześnie dawałyby możliwość poszanowania prawa pacjenta, jak również nierozpowszechniania tych informacji szerszemu gronu odbiorców.

W zakończeniu, podsumowaniu i wnioskach przedstawiono zwięźle tematykę rozprawy doktorskiej oraz sformułowano kierunki zmian w ramach wniosków, dotyczące regulacji prawnych odnoszących się do ochrony tajemnicy medycznej w postępowaniu karnym.